

"S'ha de feminitzar i humanitzar la religió"

Foto: DANIEL MORDZINSKI

ELIANNE ROS

Presidenta de l'associació Paroles de Femmes

En un moment en què Europa s'interroga sobre la limitació del vel als llocs públics i les manifestacions d'intolerància religiosa es donen amb freqüència, Olivia Cattan ha decidit encapçalar el combat contra la discriminació de les dones per raons religioses. Amb la seva associació, Paroles de Femmes (Paraules de Dona), aquesta periodista i escriptora jueva impulsa un acostament de la religió cap a la realitat social francesa.

--Tot va començar el dia del seu casament.

--Sí, jo sóc jueva practicant, però fins llavors no m'havia sentit discriminada. Quan després de la cerimònia vaig agafar el bolígraf per firmar l'acta de matrimoni, el rabí em va dir que jo no firmava res, només el marit.

--Tota una revelació.

--Vaig descobrir que, si em volia divorciar, depenia de la voluntat del meu marit. A la religió jueva existeix un document que es diu *guet*, que ostenta l'home. Això significa que si ell no vol cedir graciosament el *guet*, a efectes religiosos no hi ha divorci, encara que s'hagi produït en el terreny civil. En cas que la dona tingui una altra relació, a ulls del judaisme és una adúltera i els fills que tingui d'aquesta unió no poden ser considerats jueus. És una situació paradoxal en una comunitat que atorga a la dona el paper de transmissora de la religió.

--També és paradoxal que passi al país de la llibertat, la igualtat i la fraternitat.

--A França el judaisme és molt retrògrad. En els últims anys s'han produït brots antisemites que han portat la comunitat jueva a replegar-se. Abans els nens anaven a l'escola laica francesa, ara cada vegada hi ha més escoles jueves, fins i tot hi ha un hospital maternal jueu. El mateix passa amb la comunitat musulmana, cada vegada més tancada en si mateixa.

--¿Som més intolerants?

--Sí, jutgem la gent en funció de la seva religió. Abans els nens de diferents religions érem companys a l'escola. Ara cadascú va amb la seva banda. Hem perdut la fraternitat, ens mirem amb desconfiança.

--¿Per això vostè i la periodista musulmana Kenza Braïga van publicar el llibre *Deux femmes en colère* (Dues dones enfurides)?

--Amb aquest llibre, malgrat tenir visions diferents, hem intentat buscar els punts comuns, obrir vies de diàleg davant del perillós procés de tribalització de les comunitats religioses. Totes dues fem autocrítica de les nostres respectives religions i denunciem la discriminació que pateixen les dones a causa, sobretot, de la interpretació que han fet els homes dels textos sagrats.

--¿I no prediquen al desert?

--El llibre va ser molt mal rebut per rabins i imams. Però almenys ha aconseguit obrir el diàleg, ja que fins ara no es parlava d'aquest assumpte. Encara que és veritat que les religions en general són masculines, penso que poden evolucionar. Si pràctiques com la poligàmia i la lapidació de dones adúlteres ja no existeixen en el judaisme malgrat estar permeses, significa que es pot avançar.

--Feminisme i religió han sigut fins ara conceptes més aviat antagònics.

--És veritat que les dones religioses no han sigut gaire actives, han tendit a acceptar la submissió. L'associació Paroles de Femmes intenta despertar les consciències perquè les dones, siguin jueves, musulmanes o catòliques, prenguin consciència que s'ha de lluitar per guanyar la igualtat. La revolució ha de venir des de dins, és necessari que les religions facin autocrítica, que els seus dirigents aixequin el cap dels textos, mirin al seu voltant i intentin acostar-se a la realitat social.

--¿Per què no s'ha centrat en la seva religió? .

--He volgut fer una associació no política, oberta, que lluiti contra la discriminació i que trenqui amb els clixés de la religió com un cercle tancat. La iniciativa compta amb el suport de personalitats de totes les tendències, com ara l'actriu Isabelle Adjani o l'exministre Luc Ferry, que és ateu. En tres setmanes hem recollit 450 firmes.

--¿Què aportarien les dones?

--S'ha de feminitzar la religió per humanitzar-la. Les dones tendeixen més al diàleg, tenen una altra visió de la vida. No dic que amb les dones s'acabaria el conflicte palestino-israelià, que és un assumpte molt complicat, però les dones en general tendeixen menys a la violència. En la vida quotidiana, la desigualtat, el xantatge a les dones, genera molta violència.

--¿Considera que s'han d'evitar desigualtats prohibint el vel a les escoles?

--No és intel·ligent fer una llei per a això. A França hi ha també una dictadura del laïcisme, que estigmatitza la gent per la seva religió. Encara que no estic a favor de l'ús del vel ni de la kipà a l'escola pública perquè, si s'accepta, el següent pas és que les nenes no practiquin esport o vagin a piscines separades dels nens, crec que s'haurien de buscar fórmules més flexibles.